

Kirjallinen kysymys KK 242/2026 vp

Eeva-Johanna Eloranta sd

Kirjallinen kysymys kulttuuriperinnön digitaalisen saavutettavuuden turvaamisesta ja taiteilijoille maksettavista korvauksista

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa on viime vuosina panostettu merkittävästi kulttuuriperinnön digitointiin. Museoiden kokoelmiin kuuluvia kuvataiteen teoksia on digitoitu laajasti valtion tähän tarkoitukseen osoittamalla määrärahoilla. Teosten digitointi on tärkeää niin kulttuuriperinnön säilyttämiseksi, tutkimukselle, opetukselle kuin kansalaisten yhdenvertaiselle mahdollisuudelle osallistua kulttuuriin.

Kansallinen kulttuuriperintöstrategia linjaa, että ihmisten tulee päästä kulttuuriperinnön äärelle ajasta ja paikasta riippumatta. Nykytilanne ei vastaa tätä tavoitetta: vain kolmasosalla taidemuseoista on mahdollisuus pitää teoksia esillä verkossa. Tämä rajoittaa kansalaisten osallistumista kulttuuriperintöön, teosten käyttöä sekä kuvataiteen kotimaista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

Keskeinen ongelma on, että digitointiin osoitetut määrärahat eivät sisällä teosten digitaalisesta käytöstä maksettavia tekijänoikeuskorvauksia. Taiteilijoilla on tekijänoikeuteen perustuva oikeus saada korvaus, kun kokoelmiin kuuluva teos välitetään yleisölle. Hallituksen kulttuuripoliittisessa selonteossa linjataan, että taiteilijoiden tekijänoikeudellista ansaintaa tulee vahvistaa. Lisäksi selonteon toimeenpanosuunnitelmassa yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu taiteilijoiden korvaus- ja palkkiojärjestelmien kehittäminen. Näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttää, että digitoidun kokoelmataiteen avaamiseen verkossa luodaan selkeä, ennakoitava ja taiteilijoille korvauksen tuova järjestelmä. Myös EU-komissio suosittaa jäsenvaltioita edistämään kulttuuriperinnön lisensointia digitaalisen saavutettavuuden turvaamiseksi.

Ratkaisuna olisi perusteltua ottaa käyttöön kirjallisuuden e-lainauskorvausta vastaava, kokoelmataiteen digikorvaus. Tämä malli mahdollistaisi sen, että taidekokoelmat voitaisiin saattaa nykyistä laajemmin yleisön saataville, ja taiteilijoille asianmukaisen korvauksen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta museoiden digitoimia kokoelmateoksia voidaan saattaa nykyistä laajemmin kansalaisten saataville verkossa, taiteilijoiden tekijänoikeudet huomioon ottaen?

Kirjallinen kysymys KK 242/2026 vp

Helsingissä 3.6.2026

Eeva-Johanna Eloranta sd